

Fattiga Berlin ler igen

Efter murens fall var visionerna stora; Berlin skulle växa till den dubbla storleken och bli Europas ledande stad. I dag har staden skulder på över 500 miljarder kronor.

Men mitt i dunklet börjar små ljuspunkter tändas – Berlin växer igen.

KNUTPUNKT. Potsdamer Platz utgör i dag ett centrum för mängder av kontorsbyggnader. Det 103 meter höga Bahntower tillhör statens företag Deutsche Bahn och ligger i direkt anslutning till Sony Center.

Solen speglars i de glastäckta skyskraporna vid Potsdamer Platz. Det är mitt i lunchrusningen. Den centrala knutpunkt som Potsdamer Platz en gång var förstördes totalt under andra världskriget och blev till ett öde landskap mellan öst och väst. Men efter murens fall beslutade stadens

politiker att sälja ut torget till företag.

Det blev startskottet för Europas största byggarbetsplats. Efter tio år av idogt byggande har byggarbetsplatsen nu börjat ge resultat i form av blankt stål och glas. Något som är extra tydligt kring Potsdamer Platz.

– För tio år sedan fanns knappt någon-

ting här. Titta i dag, det är en otrolig utveckling, säger Sophia Quint som jobbar på BTM Berlin, den avdelning på kommunen som sköter marknadsföringen av staden.

När jag besökte Berlin 1998 reste sig byggkranar överallt runt genom staden. Det gör det fortfarande, om än inte lika påtagligt. Män iförda orange plasthjälm vandrar fram och tillbaka med skottkärror fyllda med vita cementsäckar lite här och var. Det är stadens förnyelseprocess som pågår. Fortfarande 2010.

– Jag tror inte att Berlins utveckling är färdig på många år – om den ens kommer att upphöra, säger Sophia Quint och tar en klunk av den nyligen beställda kaffe latten på Caras coffehouse.

Den internationella prägeln syns allt mer i Berlin. Skinande logotyper med de nya kafékedjorna ploppar upp lite varstans på många av stadens glasfasader: Starbucks, Dunkin Donuts, Häagen Dazs...

Lika mycket som husen skiner, lika mycket skiner Berlinborna på gator och torg.

Självförtroendet är på topp i Tysklands huvudstad. Sedan Berlin åter blev huvudstad 1991 har formkurvan pekats stadigt uppåt. ”Berlin är fattigt men sexigt”, sade borgmästaren Klaus Wowereit i en intervju för några år sedan.

– Det betydde otroligt mycket när Berlin blev huvudstad igen. Självförtroendet höjdes rejält bland berlinarna. Politikerna,

◀ **SONY CENTER.** Vid Potsdamer Platz ligger Sonys Europakontor. Här finns också biografier och restauranger.

och många företag flyttade hit samtidigt som allt fler tv-sändningar började sändas från Berlin, säger Sophia Quint.

Från Bonn till Berlin flyttade också allt fler ambassader. 1999 invigdes die Nordische Botschaften, de nordiska ambassaderna i Tiergarten. Det är en anläggning bestående av sex fristående byggnader förenade utvändigt av ett organiskt böljande band av gröna kopparlameller. De fem nordiska länderna disponerar var sin byggnad medan den sjätte är gemensam och vänder sig mot den tätt trafikerade Klingelhöferstrasse.

Gemensamt för dem är att alla ambassader i området valt ett eller flera unika byggmaterial med ursprung från det egna landet. På den svenska delen är det tydligt att arkitekten Gerth Wingårdh valt materialen med omsorg. Björk, Gotlandskalksten och Emmabodagranit dominerar den svenska byggnaden.

Svenska ambassaden i Berlin har också märkt av de senaste årens positiva utveckling med allt fler nyinflyttade européer.

– Stämningen är god trots den svaga ekonomin. Allt fler unga människor söker sig till Berlin och startar nya företag eftersom det är så billigt att leva här, säger Helena Onn, pressråd vid Svenska ambassaden i Berlin.

Tysklands intresse för Sverige har genom åren varit starkt. Nu börjar även svenskar- nas intresse för Tyskland växa – och framför allt för Berlin.

– Berlin bygger mycket på vetenskap, kultur och utbildning. Vi märker att många svenskar vill flytta hit, vilket förstås är positivt, säger Helena Onn.

OTTO BOCK. Otto Bock Center, invigt i början av april 2010. Otto Bock tillverkar proteser och ortoser. Många deltagare i vinter-OS i Vancouver använde sig av Otto Bocks teknik. Vid Potsdamer Platz har företaget nu byggt ett utställningscenter där det är fritt fram att prova olika experiment.

Under 1800-talet var Berlin en tung industristad med nästan två miljoner anställda i olika industrier. Men efter andra världskriget flydde de flesta stora industrierna till väst. Sedan dess har arbetslösheten varit ett växande problem och uppgår i dag till cirka 14 procent. I delar av östra Berlin ligger

mängder av övergivna gamla fabriker som vittnar om tusentals förlorade jobb tillfällen. Det är kolossalt stora områden som nu är igenväxta med graffitimålningar i alla dess färger.

Men efter år av orördhet börjar det vankas liv i lokalerna igen.

– Fler och fler konstnärer och kreativa människor söker sig till de gamla östra delarna. Flera av de nedlagda fabrikererna har upptäckts eftersom det är billiga lokaler, berättar Sophia Quint.

Och allt fler företag inser nu att Berlin är att räkna med. Inom media, forskning, kultur och mode ökar antalet företag snabbt. Mycket tack vare Berlins låga prisläge.

– Det är bra för staden. Berlin behöver det för att stimulera ekonomin.

Att Berlin är billigt undgår nog inte någon besökare. Men att staden knappt påverkades av finanskrisen är det inte många som vet.

– När städer som New York och London backade kraftigt, märktes det inte särskilt mycket i Berlin. Här ökade ekonomin något, säger Sophia Quint.

En förklaring tros vara avsaknaden av stora tunga industrier. Den tyska tidningen Der Spiegel skrev dessutom så här: "Eftersom Berlin gått så dåligt ekonomiskt de senaste 40 åren, kunde det inte gå mycket sämre"

Skyltar med texten "Zu verkaufen" eller "For sale" pryder många dörrar längs Grünberger Straße i Friedrichshain.

I Berlin finns över 100 000 tomma lägenheter, alla med 30 procent lägre hyror än i städer som London och Paris.

På vägen ut till Schönefeld, Berlins just nu största flygplats, är köerna långa. Mängder av lastbilar och skåpbilar rör sig framåt likt ett långt olikfärgat pärlband längs vägen.

Samtliga är på väg till samma plats: Berlin Brandenburg international Airport. Det är namnet på den nya storflygplats som håller på att byggas utanför den nuvarande flygplatsen Schönefeld.

Berlin Brandenburg, eller BBI som den också kallas, kommer att bli en av Europas största flygplatser när den invigs i november 2011. Det innebär att flera flyglinjer som i dag trafikerar Frankfurt och München i stället kommer gå via Berlin.

Vid Schönefeld märks det dock inte mycket av bygget eftersom det sker precis bortom den nuvarande flygplatsens landningsbanor. Här pågår flygtrafiken precis som vanligt. Bortsett från en del stora blå informationstavlor lär passagerarna inte märka mer. Men det är ett stort område. BBI tar nämligen upp ett område lika stort som 2 000 fotbollsplaner. Och notan för det gigantiska projektet tros landa kring 2,5 miljarder euro.

Flygplatsen innebär ett stort lyft för arbetsmarknaden i den annars hårt drabbade staden. Under själva byggtiden arbetar mer än 3 000 människor i området kring flygplatsen.

Ralph Kunkel, talesman för bygget av den nya flygplatsen, menar att Brandenburg international kommer lägligt för Berlin.

– Företag från regionen Berlin-Brandenburg har redan beställningar på 800 miljoner euro och vi kommer behöva ännu fler arbetstagare under de kommande månaderna.

– Fram tills 2012 kan vi ha uppemot 40 000 nya arbetstillfällen, vilket är en fantastisk siffra, fortsätter Kunkel.

På en bagagebil utanför terminalen sitter Wolfgang Schöttker och röker en

cigarett i solskenet. Wolfgang har precis slutat för dagen, men behöver varva ner lite innan han går hem. Han tror precis som de allra flesta att den nya flygplatsen kommer att betyda mycket för Berlin.

– Det kommer skapa många fler jobb till vår stad som är hårt drabbad av arbetslöshet.

Vetenskap, kultur och media är tre nyckelord för det nya Berlin

Wolfgang menar också Berlin inte hade klarat sig länge till utan en större flygplats.

– Berlin har länge lidit av allt för små flygplatser. I en tid där allt fler människor reser är det på tiden att det blir lättare

att resa till Berlin.

De stora industrierna lyser som sagt med sin frånvaro i Berlin. Staden kommer aldrig bli som förr igen. Det nya har tagit över; vetenskap, kultur och media är tre nyckelord för det nya Berlin.

Ett Berlin som är på god väg att glänsa lika mycket som den glaskupol som tronar på toppen av riksdagshuset.

Oskar Schriever-Abeln är frilansjournalist från Örebro och föddes samma år som Mats Wilander och Stefan Edberg spelade hem samtliga Grand Slams till Sverige.